

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

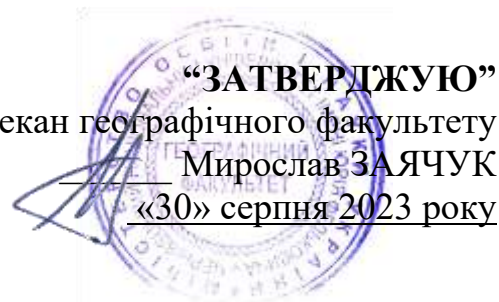
(повне найменування закладу вищої освіти)

Географічний факультет

(назва інституту/факультету)

Кафедра географії та менеджменту туризму

(назва кафедри)

РОБОЧА ПРОГРАМА навчальної дисципліни

АНТРОПОГЕННІ АСПЕКТИ ТУРИСТИКИ І РЕКРЕАЦІЇ

(вказати назву навчальної дисципліни (іноземною, якщо дисципліна викладається іноземною мовою))

вибіркова

(вказати: обов'язкова / вибіркова)

Освітньо-професійна програма Готельно-ресторанний сервіс та туроперейтинг,
Міжнародний туризм
(назва програми)

Спеціальність 242 "Туризм"
(вказати: код, назва)

Галузь знань 24 "Сфера обслуговування"
(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
(вказати: перший (бакалаврський)/другий (магістерський)/третій (освітньо-науковий))

Географічний
(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання українська
(вказати: якими мовами читається дисципліна)

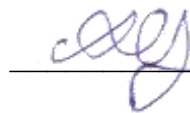
Чернівці 2023 рік

Робоча програма навчальної дисципліни **Антропогенні аспекти туристики і рекреації** складена відповідно до вимог її змісту (Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності 2015 р.) та відповідає освітній програмі «Міжнародний туризм», уведеній наказом по університету № 185 від 11.05. 2021 р., та освітній програмі «Готельно-ресторанний сервіс та туроперейтинг», уведеній наказом по університету № 83 від 28.02. 2023 р. (спеціальність 242 «Туризм», галузь знань 24 «Сфера обслуговування»)

Розробник: проф. *Кілінська Клавдія Йосифівна*, проф. кафедри географії та менеджменту туризму, д. геогр. н.

Погоджено

з гарантом ОП «Міжнародний туризм»

Олександр КОРОЛЬ

Погоджено

з гарантом ОП «Готельно-ресторанний сервіс та туроперейтинг»

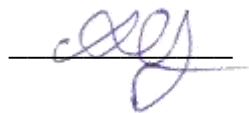

Галина КРУЛЬ

Затверджено на засіданні кафедри географії та менеджменту туризму

Протокол № 1 від “ 29 ” серпня 2023 року

Завідувач кафедри географії та менеджменту туризму

Олександр КОРОЛЬ

Схвалено навчально-методичною радою географічного факультету

Протокол № 1 від “ 29 ” серпня 2023 року

Голова навчально-методичної ради географічного факультету

Наталя АНДРУСЯК

1. Мета навчальної дисципліни полягає у розкритті теоретико-методичних засад антропогенізації довкілля у процесі розвитку та функціонування туристики і рекреації.

Пререквізити. Ефективність засвоєння курсу підвищує попереднє вивчення таких навчальних дисциплін: «Туристичне країнознавство (Європа)», «Туристичне країнознавство (Азія)», «Туристичне країнознавство (Африка, Австралія та Океанія)», «Туристичне країнознавство (Америка)» (ОП «Міжнародний туризм»), «Туристично-рекреаційне країнознавство», «Туроперейтинг», «Гастрономічний туризм», «Інформаційні системи і технології в туризмі та ГРС».

2. Результати навчання.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент має поглибити знання таких компетентностей:

ЗК5. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

СК3. Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій.

СК21. Здатність аналізувати територіальне поєднання рекреаційно-туристичних ресурсів, господарства та інфраструктури за формами та видами туризму.

Програмні результати навчання:

ПРН4. Пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору.

ПРН5. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій.

ПРН27. Пояснювати спеціалізацію туризму на основі аналізу територіального поєднання рекреаційно-туристичних ресурсів, господарства та інфраструктури.

Студенти також мають:

Знати основні наукові поняття та категорії методики та методології антропогенного впливу на розвиток і формування туристики і рекреації та застосовувати їх у професійній діяльності; використовувати сучасні методи наукових досліджень антропогенних рекреаційно-туристичних ландшафтів; аналізувати геопросторову антропогенну організацію туристичного та рекреаційного природокористування і проектувати його розвиток на засадах сталості.

Вміти використовувати новітні методи дослідження, зокрема - загально- та спеціально наукові методи (географічного, економічного, маркетингового, соціологічного аналізу та синтезу, прогнозування, методи рекреаційно-туристичного районування), загальні наукові та спеціальні джерела рекреаційно-туристичної інформації, навчально-методичну та монографічну літературу, картографічні джерела, ІТ-технології.

3. Опис навчальної дисципліни

3.1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни <i>Антропогенні аспекти туристики і рекреації</i>												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	3	6	5	150	2	30	30	-	-	90	-	залік
Заочна	3	6	5	150	2	8	8	-	-	134	-	залік

3.2. Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі						
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Предмет, об'єкт і завдання курсу. Теоретико-методичні напрацювання.													
Тема 1. Предмет і завдання курсу „Антропогенні аспекти туристики і рекреації”. Методичні аспекти дослідження. Принципи, методи, підходи дослідження. Джерела інформації.	5	1	1	-	-	3	8	-	2	-	-	-	6	
Тема 2. Природні, природно-антропогенні та антропогенні ландшафти, їх роль у розвитку туристики та рекреації.	6	1	2	-	-	3	10	2	2	-	-	-	6	
Тема 3. Основні причини виникнення антропогенних ландшафтів. Вітчизняний та зарубіжний досвід.	7	1	2	-	-	4	10	2	2	-	-	-	6	
Тема 4. Антропогенне природокористування.	7	1	2	-	-	4	6	-	-	-	-	-	6	
Тема 5. Раціональне та нераціональне	5	1	1	-	-	3	10	2	2	-	-	-	6	

антропогенне природокористування.												
Тема 6. Основні принципи та підходи формування рекреаційно-туристичних ландшафтів.	6	1	1	-	-	4	6	-	-	-	-	6
Тема 7. Основи антропогенного ландшафтознавства.	6	1	1	-	-	4	6	-	-	-	-	6
Тема 8. Антропогенізація довкілля під впливом туризму.	6	1	1	-	-	4	8	2	-	-	-	6
Тема 9. Антропогенізація довкілля під впливом рекреації.	6	1	1	-	-	4	6	-	-	-	-	6
Тема 10. Антропогенні ландшафти України та розвиток на їх терені туристики та рекреації.	7	2	1	-	-	4	6	-	-	-	-	6
Тема 11. Властивості антропогенного ландшафту.	7	2	1	-	-	4	6	-	-	-	-	6
Тема 12. Місце антропогенної географії у системі рекреаційних наук	7	2	1	-	-	4	6	-	-	-	-	6
Всього за перший модуль	75	15	15	-	-	45	88	8	8	-	-	72
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Природні, природно-антропогенні та антропогенні комплекси											
Тема 13. Сутність антропогенно модифікованих і антропогенних територіальних утворень	7	1	1	-	-	5	6	-	-	-	-	6
Тема 14. Антропогенна обумовленість процесів туристики та рекреації.	7	1	2	-	-	4	6	-	-	-	-	6
Тема 15. Антропогенні рекреаційно-туристичні комплекси у міському ландшафті.	7	2	1	-	-	4	6	-	-	-	-	6
Тема 16. Антропогенні рекреаційно-туристичні комплекси у сільському ландшафті.	7	1	1	-	-	5	6	-	-	-	-	6

Тема 17. Ландшафтна карта України та ступінь антропогенізації довкілля.	7	2	1	-	-	4	6	-	-	-	-	6
Тема 18. Основні види рекреаційно-туристичних ландшафтів.	9	2	2	-	-	5	6	-	-	-	-	6
Тема 19. Проблеми та перспективи функціонування антропогенних рекреаційно-туристичних ландшафтів.	8	2	1	-	-	5	8	-	-	-	-	8
Тема 20. Районування території за ступенем антропогенізації рекреаційно-туристичної діяльності.	8	1	2	-	-	5	6	-	-	-	-	6
Тема 21. Виникнення та формування екологічної ситуації у рекреаційно-туристичному природокористуванні.	8	2	2	-	-	4	6	-	-	-	-	6
Тема 22. Міжнародні та вітчизняні регіональні програми покращення довкілля під впливом розвитку та функціонування туристики та рекреації	7	1	2	-	-	4	6	-	-	-	-	6
Всього за другий модуль	75	15	15	-	-	45	62	-	-	-	-	62
Усього годин	150	30	30			90	150	8	8			134

3.3. Темі практичних занять

№ з/п	Назва теми		Кількість годин	Кількість балів
1.	Назва	Класифікаційні схеми антропогенних ландшафтів України.	3	2
	Завдання	<i>1. Класифікації за генетичним принципом. 2. Класифікації за видами господарської діяльності.</i>		
	Результати	Вміти визначати принципи класифікаційних схем.		
2.	Назва	Антропогенні комплекси на території рідного краю.	3	3
	Завдання	<i>1. Природні комплекси. 2. Природно-антропогенні комплекси. 3. Антропогенні комплекси.</i>		

	Результати	Комплексна характеристика антропогенних комплексів території рідного краю.		
3.	Назва	Техногенні комплекси на території рідного краю.	3	5
	Завдання	<i>1. Технічні та техногенні комплекси. 2. Райони поширення техногенних комплексів.</i>		
	Результати	Рекреаційно-туристична характеристика техногенних комплексів території рідного краю.		
4.	Назва	Туризм та рекреація на території рідного краю.	3	5
	Завдання	<i>1. Термінологічна сутність поняття «туризм». 2. Рекреація: основні структурні блоки. 3. Розвиток туризму та рекреації на території рідного краю.</i>		
	Результати	Знати та володіти у навчальному процесі термінологічними поняттями «рекреація» та «туризм».		
5.	Назва	Оцінка природно-антропогенних рекреаційно-туристичних ресурсів.	3	5
	Завдання	<i>1. Види оцінок. 2. Оцінка рекреаційних та туристичних ресурсів. 3. Принципи, підходи та методика проведення оцінки.</i>		
	Результати	Знати про метод оцінювання у туристичній та рекреаційній діяльності. Визначити види оцінок рекреаційно-туристичних ресурсів України.		
6.	Назва	Характеристика антропогенно-інфраструктурних рекреаційно-туристичних ресурсів	3	5
	Завдання	<i>1. Готельні комплекси. 2. Ресторанні комплекси. 3. Транспорт, соціальні заклади та їх роль у розвитку рекреації та туризму.</i>		
	Результати	Вміти скласти розгорнуту характеристику інфраструктурних рекреаційно-туристичних ресурсів.		
7.	Назва	Оцінка історико-культурних рекреаційно-туристичних ресурсів	3	5
	Завдання	<i>1. Видова структура історико-культурних рекреаційно-туристичних ресурсів. 2. Характеристика видової структури історико-культурних рекреаційно-туристичних ресурсів. 3. Вибір оцінки історико-культурних рекреаційно-туристичних ресурсів.</i>		
	Результати	Знати структуру історико-культурних рекреаційно-туристичних ресурсів. Вміти використовувати різні види оцінок при вивченні історико-культурних рекреаційно-туристичних ресурсів.		
8.	Назва	Екологічні проблеми і охорона антропогенних ландшафтів	3	5

	Завдання	1. Основні причини виникнення екологічної ситуації. 2. Антропогенні ландшафти та екологічні проблеми. 3. Охорона і раціональне використання антропогенних ландшафтів.		
	Результати	Вміти визначати чинники виникнення екологічної ситуації у туристиці та рекреації. Знати основи раціонального рекреаційно-туристичного природокористування.		
9.	Назва	Антропогенно-техногенне навантаження на рекреаційно-туристичні території України	3	5
	Завдання	1. Основні підходи до визначення антропогенного навантаження. 2. Антропогенне навантаження рекреаційно-туристичних комплексів.		
	Результати	Ознайомитися з методиками визначення антропогенного навантаження. Проаналізувати існуючі методики визначення антропогенного навантаження у рекреаційно-туристичному природокористуванні.		
10.	Назва	Районування території України за показниками антропогенного впливу на довкілля.	3	5
	Завдання	1. Принципи районування. 2. Таксономічні одиниці. 3. Районування території рідного краю за показниками антропогенного впливу.		
	Результати	Конструктивна характеристика рекреаційно-туристичних комплексів території рідного краю.		
Всього			30	45

3.4 Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Рекреаційно-антропогенні ландшафти: теоретичні та методичні підходи	3
2.	Туризм – як наука	3
3.	Систематика та класифікація антропогенних ландшафтів	4
4.	Сегменти рекреаційно-туристичної діяльності	4
5.	Рекреаційний сегмент	3
6.	<u>Туристичний сегмент</u>	4
7.	Рекреаційно-туристичні ресурси	4
8.	Рекреаційно-туристичні умови	3
9.	Трансформація рекреаційно-туристичних ресурсів і умов у сучасних процесах природокористування	3
10.	<u>Ландшафтний підхід до вивчення антропогенних процесів і явищ</u>	4
11.	<u>Туристичні ландшафти Українських Карпат</u>	4
12.	<u>Рекреаційні ландшафти Подільського регіону</u>	3
13.	<u>Перспективи розвитку туризму в Україні</u>	3
14.	<u>Перспективи розвитку туризму на регіональному рівні</u>	4
15.	<u>Перспективи розвитку рекреації в Україні</u>	4
16.	<u>Перспективи розвитку рекреації на регіональному рівні</u>	4

17.	Процеси антропогенізації на територіях природоохоронного фонду	3
18.	Антропогенні ландшафти рівнинної частини території України	4
19.	Антропогенні ландшафти гірської частини території України	4
20.	Антропогенні ландшафти передгірської частини території України	3
21.	Антропогенні ландшафти високогірної частини території України	4
22.	Антропогенні ландшафти Причорноморської частини території України	3
23.	Антропогенні ландшафти Приазовської частини території України	4
24.	Конструктивно-географічний аналіз зелених зон населених пунктів (на прикладі м. Чернівців)	4
25.	Рекреаційно-антропогенні ландшафти Чернівецької області	4
Всього		90

*Оцінка самостійної роботи входить до тематичного і підсумкового контролю.

4. Методи навчання

Під час викладання даної навчальної дисципліни використовуються такі методи навчання:

- лекція, аналіз, пояснення, проблемна ситуація, консультація;
- презентації, відеоматеріали;
- електронне та інтерактивне онлайн-навчання (Moodle, Google Meet);
- самостійна робота за програмою навчальної дисципліни.

5. Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни, які визначаються за допомогою числової (відсоткової) шкали оцінювання знань і трансформуються в оцінку використовуваної рейтингової шкали у кількості балів, що виділяються для кожного запланованого результату навчання навчальної дисципліни.

Критерії оцінювання за основними видами робіт – [завантажити >>>](#)

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
70-79	C	задовільно	
60-69	D		
50-59	E		
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів є:

- стандартизовані тести;
- контрольні роботи;
- усне опитування;
- захист і презентація результатів виконаних практичних завдань (наскрізні проекти; індивідуальні та командні проекти; дослідницько-творчі та ін.);
- доповідь із презентацією з теоретичних питань.

7. Форми поточного і підсумкового контролю та оцінювання

Форми поточного контролю:

- усна (відповідь студента по теорії щодо виконання практичних завдань);
- захист і презентації результатів виконаних практичних завдань;
- письмова (тестування);

Форма підсумкового контролю: залік (тестування).

Поточний контроль здійснюється під час практичних занять і має на меті перевірку знань здобувачів вищої освіти з окремих тем шляхом виконання конкретних завдань (наскрізні проекти; індивідуальні та командні проекти; презентації). Кількість передбачених балів за різні види робіт також зазначені у силабусі та в системі дистанційного навчання Moodle, куди студенти можуть завантажувати роботи, і де здійснюється тестовий контроль. Результати оголошуються під час занять та/або виставляються в Moodle. Самостійна робота враховується при складанні поточних і підсумкових тестів та усних відповідях на семінарах, під час захистів практичних і лабораторних робіт.

Тестові завдання (або перелік запитань) розроблені до кожної теми (змістового модуля). Підсумкові тести та білети (іспит) покликані перевірити рівень засвоєння теоретичного матеріалу, здатності осмислити і відтворити зміст даної частини дисципліни.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та практична робота			Підсумковий тест (теор.)	Сума
Модуль №1		Модуль №2		
Теоретичний	Практичний	Практичний		
15	15	30	40	100

8. Література

Основна література

1. Гродзинський М.Д., Савицька О.В. Ландшафтознавство: навчальний посібник. Київ: Київський університет, 2008. 319 с.
2. Гродзинський М.Д. Основи ландшафтної екології : Підручник. Київ : Либідь, 1993. 224 с.
3. Кілінська К. Природокористування та природно-господарська різноманітність. Теоретико-методичні підходи : Монографія. Чернівці: Чернівецький національний університет, 2015. 306 с.

4. *Кілінська К.Й.* Еколого-прогнозна оцінка природно-господарської різноманітності Карпато-Подільського регіону України. Монографія. Чернівці :Рута. 2007. 394с.

5. *Петлін В.М.* Конструктивне ландшафтознавство. Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2006. 357 с.

Додаткова література

1. *Гудима М.Г.* Екологічні проблеми рекреаційного природокористування // Вісник КНУ ім. Т. Шевченка. Випуск 46 (2000). С.46-49.

2. *Денисик Г.І.* Лісополе України. Вінниця: ПП “Видавництво “Тезис”, 2001. 284 с.

3. *Дутчак С.* Можливості території та мотивація споживача турпродукту в питаннях дослідження туристсько-рекреаційних ресурсів // Науковий вісник Чернівецького університету: Збірник наукових праць. Вип. 167: Географія. Чернівці: Рута, 2003. С. 194-201.

4. *Рутинський М.Й.* Врахування ландшафтного різноманіття у функціональному зонуванні національних природних парків України // Ландшафти і сучасність: Зб. наук, праць. Київ; Вінниця: Гіпаніс, 2000. С. 98-102.

5. *Рутинський М.Й., Стецюк О.В.* Туристичний комплекс Карпатського регіону України: навч.посібник. Чернівці: Книги–ХХІ, 2008. 440 с.